

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

76. ÅRGANG

11. JANUAR 1964

A V I N N H O L D E T :
I KONSILETS TIDEHVERV - TVÅ KORS (DIKT) - JESUS
KRISTUS VAR JØDE - VÅR PRIMSTAV - EN EVANGELISK-
KATOLSK KIRKE? - BLIKK PÅ TIDEN - PAVENS JULEBUDSKAP

NR

1

NESTE NUMMER UTKOMMER 25. JANUAR 1964

AV KIRKENS LIV

Uken 12.—18. januar

1. SØNDAG E. EPIFANI OG DEN HELLEGE FAMILIES FEST

Epistel: Koloss. 3, 12—17.

Evangelium: Luk. 2, 42—52.

Det er de edleste egenskaper i det menneskelige samlivs harmoni Apostelen nevner i denne epistelteksten, som liturgien anvender på den hellige familie: «Inderlig miskunn, godhet, ydmykhet, beskjedenhet, tålmod» og «kjærlighet, som er fullkommenhetens bånd». Guds Sønnis liv og vekst i en menneskelig familie innebærer for oss alle et forbilde vi aldri tilstrekkelig kan fordype oss i, vi som også gjerne vil vite Gud nærværende i forholdet til våre kjære.

Evangeliet er beretningen om den 12-årige Jesus i Templet, da Han første gang trer ut av sine nærmestes krets og gir oss et glimt av sitt kall og sin misjon som Verdens Frelser, et menneske som oss, og allikevel Guds Sønn, som naturlig «ferdes i de ting som er Min Faders».

MANDAG: *Minnefesten for Jesu dâp.*

TIRSDAG: *Hilarius*, kirkelærer. Biskop av Poitiers († 368), beundret for sin fromhet, myndighet og veltalenhet. St. Hilarius verget med stor iver kirkens åndelige frihet mot verdslige overgrep mot sjelene.

ONSDAG: *Paulus*, eneboer. En av de første kristne eremitter i det IV. århundres Egypten, som i sin verdensflukt ga et strengt, men talende eksempel på at «mennesket lever av Guds ord», ved å søke ensomheten og stillheten og den ytterste fattigdom.

TORS DAG: *Marcellus*, pave og martyr (†309). Marcellus ble valgt til å lede den romerske kirke i en vond og forvirret tid, med forfølgelser utenfra og strid og motløshet innad. Etter å ha stridd tappert for å ta opp sitt ansvar og gi mot og støtte til de troende, ble han dømt til eksil av keiseren og døde i elendighet.

FREDAG: *Antonius*, abbed, en

av klosterlivets fedre og store grunnleggere i det IV. århundre.

LØRDAG: Vår Frues Lørdagsmesse.

Uken 19.—25. januar

2. SØNDAG EFTER EPIFANI

Epistel: Rom. 12, 6—16.

Evangelium: Joh. 2, 1—11.

Paulus formaner menigheten i Rom til å respektere egne og andres nådegaver og bevare kjærligheten og omsorgen for hverandre uten å bli lunkne — «glade i håpet, tålmodige i trengsel, utholdende i bønne». Selv i forfølgelsen skal kristenmennesket velsigne, ikke forbanne.

Evangeliet beretter om bryllupet i Kana, der Jesus første gang offentlig, på sin mors milde anmodning, åpenbarte den kraft over skapningen som bodde i ham — et mirakel midt i en palestinsk festlighet, forat to unge mennesker ikke skulle komme i forlegenhet på sin gledes dag. Dette var det første «tegn» — og «Hans disipler trodde på Ham».

MANDAG: *Fabian og Sebastian*, martyrer. Den første av dem var pave og ble drept under keiser Decius, den andre var en offiser som Diokletian lot soldatene drepe med piler.

TIRSDAG: *Agnes*, jomfru og martyr, († 304) en av de standhaftigste skikkelser i troen under Antikkens forfølgelser..

ONSDAG: *Vincens og Anastasius*, martyrer. Den første, som var diakon, ble drept i Spania under de store forfølgelser († 304); den andre, en assyrisk munk, døde for troen i 628 i Persia.

TORS DAG: *Raymond av Peñafort*, bekjenner († 1275). En av de store skikkelser fra Dominikanerordenens første tid.

FREDAG: *Timoteus*, biskop og martyr. Elev av apostelen Paulus; ifølge tradisjonen visstnok stenet i år 97.

LØRDAG: *Apostelen Paulus' omvendelse.* (Les Apostlenes Gjeringer 9. kapittel!)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLEDAGER

OSLO KATOLSKE BISPEDEØMME:	Stille	Høy-
	messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 m.eng. pr.	11.00
<i>St. Hallvards kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberget. 15, tlf. 55 07 71	8.15-9- 11.30	10.00
<i>Vår Frue Villars kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	8.30
<i>Grefsen kapell</i> , Gladsvei 23, tlf. 212355	—	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Trondheimsv. 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 2209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	10.30
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien	—	9.30
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.30	10.45
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgaten 113, tlf. 23 75 1	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegaten 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
STABEKK: <i>Maria Kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
SYLLING: <i>St. Hallvards kapell</i> , tlf. 84 90 28 (Drammen)	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949		10.45
<i>St. Olavs kapell</i>	8.00	
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.30 19.00	11.00
<i>St. Elisabeth Hospitals kapell</i> , Ila, tlf. 21 670	6.30	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegaten 5, tlf. 2779	8.00	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , tlf. 7558 <i>Mariaheimen</i> , Nørve, tlf. 7184	8.30	11.00
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgaten 94. Biskopen og prestegården tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Elisabeth Inst.</i> <i>St. Mikael's kirke</i> , Strandgt., tlf. 1392	8.00	10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Pater Hallvard Rieber-Mohn O.P., pater Erik Gunnes O.P.
Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21

I KONSILETS TIDEHVERV

EN NYTTÅRSHILSEN FRA BISKOPENE

Hvert år, når desember måned klinger ut og januar står for døren, spør vi oss selv i alvor om hva vel det nye år vil bringe. Og med rette, for de tider er forsvunne da menneskene ennå kunne lukke seg inne i sin egen mere eller mindre snevne verden, og holde de store begivenheter på avstand. Fra år til annet blir verden alt mere oversiktlig, — menneskene får gjennom presse, radio og andre midler del i hverandres gleder, sorger og problemer. Det synes som om verden skrumper sammen for våre øyne; vi kan ikke lenger isolere oss. Den dag begynner allerede å demre, da hele menneskeheten vil føle seg som én stor familie, hvor de store anliggender; de store katastrofer såvel som de store seire, vil være felles eie. For oss kristne er det om å gjøre, ja en livsbetingelse, at verden av imorgen (som det kommende år vil bringe oss kanskje et vesentlig skritt nærmere) må bli en verden alt mere gjennomsyret av det kristne grunnsyn, av kristen målsetning, av kristen realisme og nestekjærlighet.

Det er, når vi står slik ved skillet mellom det gamle og det nye, at vi helt naturlig kaster et blikk tilbake over året som gikk. Hva ventet vi oss ifjor ved disse tider? Og hva er blitt oppfylt? Vi føler at vi her må skjelne mellom det personlige, intime, og det almengyldige, selv om de to som oftest har en nær indre sammenheng.

For oss katolske kristne er der et anliggende som kommer så avgjort i første rekke, både når vi skuer bakover og fremover: Konsilet. Vi vet at Pave Johannes ikke skulle få oppleve kirkemøtets annen sesjon som i hans forventning også skulle være den avsluttende. Vi lever i en utålmodig og resultat-higende verden, og mange var nok de biskoper, prester og legfolk som ventet at denne annen sesjon skulle øve underverker, etterat alt nå så ut til å ligge vel til rette, og kommisjonene mentes å ha nok tid på seg til å bearbeide det veldige materiale. Innenfor dette vel noe kortsiktige perspektiv kan året 1963 kanskje sies ikke å ha innfridd de forventninger man må

ha stillet til det. Tvert om, kunne det synes oss, da vi i våres stod uforstående overfor det faktum, at den Pave som den Hellige Ånd hadde valgt som sitt redskap for å virkeliggjøre det første konsil i dette århundre, ble tatt fra oss. Hele det gedigne forarbeide, den første sesjons møysommelig tilkjempede resultater (som dog ikke ennå var blitt gitt offentligheten i hende) syntes oss i fare for å ha vært forgjeves: Løfter som aldri skulle bli innfridd. Vi er nu i stand til å se hvor unødig en slik engstelse har vært. Herren, som ville dette kirkemøte skulle nok innfri sine løfter, men på sin egen måte. Var Pave Johannes konsilets inspirerte opphavsmann, er Pave Paul blitt dets store organisator, mannen som har alle forutsetninger for å bringe dette guddommelige verk til sin fullførelse, og som forener i sin person Pave Johannes' godhet og fromhet, Pius XII's vidsyn og intelligens, og Pius den XI's saklighet og viljestyrke. Respekten for mysteriet er like stor hos den nye som hos den gamle pave. Paul VI's overbevisning er at et konsil er den Hellige Ånds verk. Her har biskopene, som Paven selv, først og fremst den oppgave å være samarbeidende instrumenter i denne høyere Makts tjeneste. Derfor går han var-somt frem og faller ikke for fristelsen til å drive Kirkemøtets arbeidstempo opp på linje med det tempo han selv i en årrekke har vært kjent og beundret for, først i Statssekretariatet, senere som Erkebiskop av Milano. Montini var mannen som overkom alt, kardinalen med de håndgripelige resultater.

Når vi nu ser tilbake på konsilets annen sesjon, er det med en blanding av undren og respekt. Forundring over at vi, som syntes det gikk så langsomt mens det sto på, allikevel fikk utrettet så meget. Og respekt for det oppnådde resultat. Hva er så dette resultat?

Den store reform av Kirkens liturgi, som selv for 5 år siden ville ha syntes en utopi, noe ønsket, men uopp-

nåelig, er blitt en realitet. På det nærmeste alt det som prestene, liturgikerne og legfolket har gått og lengtet etter er nu kommet innenfor rekkevidde. Første Søndag i Fasten vil liturgiskjemaets retningslinjer være blitt omsatt i praksis av den kommisjon som nu arbeider intenst i Rom, på mandat fra Paven. (Skjemaet selv vil snart foreligge i norsk oversettelse, slik at våre katolikker og andre kristne her hjemme som måtte ønske det, kan følge med i denne viktige utvikling). Bispekonferansene verden over vil i løpet av februar måned få disse nye normer i hende, for på sin side å tilpasse dem de særlige lokale forhold. Det er således forutsetningen at den skandinaviske bispekonferanse vil komme sammen for å finne frem til felles liturgiske reformer for våre 5 nordiske land. Vi vil for vår del gjerne at de av våre prester, søstre eller legfolk som har noe på hjerte, noen ønsker i denne forbindelse, lar oss som har ledelsen av Bispedømmet få del i disse tanker og ønskemål, slik at vi står så godt rustet som mulig når denne dagen kommer.

Videre har konsilet vedtatt et dekret om Kirkens syn på de moderne massemedia, så som presse, radio, televisjon og film. Det ville føre for langt å utrede nærmere det betydningsfulle materiale som her er bearbeidet og lagt til rette, det får være nok å si at innstillingen til disse faktorer, som har kommet til å gjennomsyre vår sivilisasjon og i den grad preger det moderne menneske, er i høy grad positiv og tilfredsstillende for oss som ønsker å stå med begge ben i den verden vi lever i. Gjør vi ikke det, er det vanskelig å se hvorledes vi skal kunne stå som formidlere av en høyere virkelighet i teknikkens århundre.

For oss som har vært med på konsilets annen sesjon, er det imidlertid tydelig at vi har oppnådd langt mere enn disse to offentliggjorte resultater, som dog i det vesentlige er en arv fra den 1. sesjon i 1962. Vi har opplevd et klimaskifte, en mentalitetsforandring innen konsilfedrenes rekke som lover store ting for fremtiden. Det synes som om der har funnet sted et definitivt brudd med mangt og meget som var blit hengende igjen fra tidligere tider, uten at man riktig visste hvorfor. Kirken, fra tilsynelatende å ha vært en statisk bispedømme-kirke, har åpenbart seg i sin sanne dimensjon som en dynamisk misjonskirke for hvilken intet menneskelig er fremmed, intet spørsmål uvedkommende, ingen person likegyldig. Vi har opplevd at den første konsilperiodes mindretall er blitt til et flertall. Vi ser hvilken betydning dette har for hver enkelt katolsk kristen, også på våre breddegrader. Vi må ut av vår isolasjon: Vi er ikke først og fremst katolikker, men først og fremst kristne.

Dette bringer oss videre til den annen betydningsfulle landevinning under kirkemøtets annen sesjon: «Den Åpne Dør», — erkjennelsen av at fellesskapet med de annerledes-troende kristne er noe langt mere enn en høflig form for sam-eksistens, fordi situasjonen nu ikke engang står til å endre. De trenger oss. Vi trenger dem. Vi har alle noe å gi hverandre. Den Hellige Ånd arbeider i og gjennom dem som bekjenner seg til Gud og Hans Sønn, Kristus. Vi er alle omgitt av et mysterium: Vår Herre arbeider på de kristnes gjenforening. Hvorledes Han vil oppnå dette, er det ikke mulig for oss å si, fordi vi ikke vet det, ikke skal vite det — ennu. Derfor må vi, innenfor denne erkjennelse, gå i oss selv, slik som så mange av konsilfedrene har gjort det, og innlemme i våre hjer-

ter *alle* de dømte kristne, lemmer på Kristi Mystiske Legeme, og se i dem sanne brødre, adskilte fra oss, som vi er det fra dem, uten egen skyld, men nu kalt til sammen å begynne den gjenforeningens lange og vanskelige vandring, hvor det bare vil bli oss forunt å se ett skritt ad gangen. Men det ene skritt må vi ta, hver av oss, som best vi kan. Symbolet for denne nye orientasjon er allerede blitt Pave Pauls pilgrimsferd til Jerusalem. Uante perspektiver åpner seg for en ny forståelse. Dette bringer oss til å se fremover, eller gjøre et forsøk på å se fremover, på året som nu skal ta sin begynnelse. La dette år få karakteren av en pilgrimsferd for hver og én av oss. Vi kan ikke alle reise til Jerusalem, det er heller ikke meningen; men vi kan innstille oss på et møte med vår Frelser gjennom Kirkeåret, ved en personlig fordypelse i liturgien som nu vil stå frem i fornyet skikkelse og påkalle vårt samarbeid i langt større grad enn før. Vi kan innstille oss på et møte med Ham i vår neste, katolikker som protestanter, men også i de mange ny-hedninger som utgjør en stadig tiltagende del av de mennesker som omgir oss og som, uten selv å vite det, er kalt til denne kontakt med Kristus som vil gi deres liv ny dybde og mening og klarlegge deres egentlige bestemmelse.

Vi kan alle i året som kommer være med på å gjøre konsilet til det den Hellige Ånd har utsett det til. Den røde tråd som løper gjennom hele Kirkemøtet er av Pave Johannes blitt betegnet som «aggiornamento», en ajourføring av alt det i Kirken som har en foranderlig karakter og derfor kan forbedres. Mens biskopene, teologene og kommisjonene arbeider på å tilrettelegge, forbedre, gjennomlyse og konsentrere det store materiale som har avleiret seg under den nylig avsluttede sesjon, må Kirken som helhet, i sine prester, ordensfolk og legfolk oppta i seg selv, bearbeide i sitt sinn og i sitt innerste «jeg» så meget av alt dette nye som de kan overkomme. For Kirkemøtet vil bare bære frukter i den utstrekning Kirken, d.v.s. vi alle, er i stand til å ta opp i oss selv dets resultater og omsette dem i praksis. Derfor er det av betydning at alle som har sjelesorg, alle som underviser, som skriver og som har ansvar for andre, tar opp konsilets tanker og målsetning, gjør alt dette til sitt eget og formidler det videre, slik at vi, hver og en av oss, i året som kommer, må bli innvendig fornyet, få vår horisont utvidet og vokse i evnen til å hjelpe oss selv og vår neste.

Kort sagt, — la oss forsøke i høyere grad enn før å samarbeide med Guds Ånd, for at den velsignelse som Gud ønsker å øse ut over verden i denne viktige tid for kristenheden ikke må bli holdt tilbake, fordi våre sinn og hjerter måtte være mere åpne for alt det fascinerende verden omkring oss har å by på enn for det egentlige, men usynlige, som kommer inn under Nådens virkefelt. La oss ikke være blinde for det store og merkelige som skjer på dette plan i dag, med adresse til vår egen generasjon.

I denne ånd vil vi lyse Guds velsignelse over alle de troende og mennesker av god vilje i vårt bispedømme.

† *Jacob Mangers*
Biskop av Oslo

† *John W. Gran*
Biskop av Rafia

BISKOP JOHN W. GRAN

har i januar besøkt menighetene i Bergen, Haugesund, Stavanger, Porsgrunn og Arendal.

TO JUBILEER

MGR. THEODOR SUHR
BISKOP AV KØBENHAVN
I 25 ÅR

Den katolske biskop av København, Mgr. *Theodor Suhr*, kan den 15. januar se tilbake på en fem og tyve år lang bispegjerner i vårt sydlige naboland. Mye har skjedd av vekst og fremgang i dette kvart-sekel siden Pius XI i 1939 gjorde den unge prioren for benediktinernes San Girolamo-kloster i Roma til de danske katolikkers leder. Med en ekte dansk blanding av naturlig verdighet og tørr humor, godt hjulpet av menneskelighet og klart administrativt skjønn, har Mgr. Suhr vunnet en betydelig posisjon og mange venner både innenfor og utenfor sitt lands og Kirkens grenser — også i Norge har han ofte vært en kjær og velkommen gjest. På sin side har Vatikanet visst å nyttiggjøre seg hans betydelige erfaring og innsikt i nordiske forhold, og engasjerte ham blant annet som medlem i den forberedende sentralkomité for det II Vatikan-konsil.

Åremålsdagen overrasker biskop Suhr i en stund da helsen svikter og hvile er påkrevet. Feiringen av jubileet er derfor utsatt. Men mange vil nok minnes ham på dagen med takknemlighet, forbønn og respekt for hans innsats.

PREST I 40 ÅR

Søndag 12. januar feirer en av veteranene i vår geistlighet, sognepresten i Arendal *J. van der Burg* 40-års dagen for sin vielse til prest, i nærvær av hjelpebiskop *John Willem Gran*. Mange vil med takknemlighet og anerkjennelse tenke på hans lange arbeidsdag i vårt land, siden han bare noen måneder etter sin ordinasjon i 1924 ble knyttet til Oslo Apostoliske Vikariat. I sin prestegjerner har han nedlagt energisk arbeide rundt om i landet: Etter fire års virke i St. Hallvards menighet i Oslo, først som kapellan, siden som sogneprest, var han ett år i Tromsø, tre år i Porsgrunn og hele 30 år i Stavanger. De siste årene har han vært sogneprest i Arendal. Pastor van der Burg har, i tillegg til sin pastorale gjerning, vært utrettelig virksom med pennen og har med stor energi utgitt en rekke opplysende og forklarende småskrifter om ulike sider ved den katolske tro. I trosforsvaret, den detaljerte opplysning og ikke minst: drøftelsen av alminnelige populære misoppfatninger av katolisismen, så han sin særlige oppgave, og tallrike er de som — ikke minst rundt om i folkebibliotekene — har mottatt sitt førsteinntrykk av Kirken fra hans skrifter.

Med sin fromhet, sin urokkelige ro og soliditet, sin trofasthet og sitt tålmod er pastor van der Burg høyt verdsatt og respektert både av kolleger og sognebarn. Mange av dem vil nok gi uttrykk for sin takk og sine ønsker på festdagen, og «St. Olav» slutter seg til dem.

UKEN FOR KRISTEN ENHET

Mellom 18. og 25. januar hvert år samles talløse troende verden over i Bønneuken for Kristen Enhet og minnes at alle de døpte som idag står splittet er kalt til enheten i Kristus. Verden over vil katolikker og protestanter, ortodokse og anglikanere som lider under de kristnes splittelse forme en

JOHANNA SCHWARZ

Två kors

Sökandets kors —
mina ögon är fästa på dig
där du reser dig
ensamt
vid synranden.
Och alla steg jag går
liknar fåglarna
som kretsar kring dina armar
men inte finner fäste
för sitt rede.

Visshetens kors,
som ligger på mina skuldrar —
Du tynger mig gång efter annan
ner på knä.
Men ständigt driver du mig vidare
steg för steg
ut ur staden där människorna bor,
tills du slutligen tvingar
alla mina lemmar
att sträckas dit de icke vill —
och hela min kropp
blir en bild av dig.

mektig forbønnens armé. Også i vårt land, hvor i hvert fall katolikker nær sagt daglig føler ulikheten i konfesjon som en utfordring til eftertanke, bør dette tiltaket vinne tilslutning.

Her er intensjonene for hver enkelt dag:

- 18. januar: Gjenforeningen av alle kristne.
- 19. januar: Smerten over de kristnes splittelse.
- 20. januar: De romersk-katolske kristnes helliggjørelse.
- 21. januar: De gresk-ortodokse kristnes helliggjørelse.
- 22. januar: De anglikanske kristnes helliggjørelse.
- 23. januar: De protestantiske kristnes helliggjørelse.
- 24. januar: Misjonskirkenes helliggjørelse.
- 25. januar: Menneskehetens enhet i Kristi kjærlighet og sannhet.

Som tidligere om årene arrangerer en gruppe økumenisk innstilte protestantiske kristne, «Oremus», en felles bønn for kristen enhet hver aften i bønneuken, dette år i Frogner kirke kl. 19. Søndag er unntatt, av hensyn til et tilsvarende arrangement i Uranienborg kirke kl. 20.

I St. Dominikus kirke feires en aftengudstjeneste for enheten tirsdag 21. januar.

Paven reiser

«Alle veier fører til Rom» sier et gammelt ord. Men noen veier fører også derfra — ikke minst til menneskenes hjerter. Johannes XXIII gjorde, enda han var gammel og etterhvert alvorlig syk, slutt på pavenes «byzantinske ubevegelighet» og dens underforståtte mening: At all verden måtte komme til dem. I den store, inspirerte arv han overlot sin efterfølger på Peters Stol, var også tanken om en pil-

grimsferd til Palestina. Utenfor politikken og nasjonalismens stormer skulle apostelen Peters efterfølger og den vestlige kristenhets primas søke i bønn til de steder hvis navn for alltid er skrevet i de kristnes hjerter: Nazareth, Bethlehem, Jerusalem. Pavenes reise skulle vel ikke bare tjene hans personlige indre fordypelse og være et tegn for verden om at Kristi kirke søker kraft i sitt utspring. Den skulle vel også minne verden i sin alminnelighet og denne urofylte del av verden i særdeleshed om fredens evangelium — det som engang utgikk fra Palestina til hele menneskeheten. Også *enhetens* sak kom inn i bildet: I århundrer har Østkirken betraktet en gang til Rom som en gang til Canossa — i Jesu fødeland kunne Østens og Vestens patriarker knele sammen i lydighet mot sin felles Herre. Så veldige er perspektivene over den reisen som presse, radio og TV har berettet om i disse dagene.

Allerede som statssekretær og kardinal-erkebiskop av Milano var pave Paul en reisende og «bevegelig» mann — informert, åpen og energisk. Denne gang forener han det tidløse med det tidstypiske — hva har der ikke mentalt skjedd det siste tiåret i og utenfor Kirken: I dag bringer jet-fly Peters efterfølger til Jesu hjemby, der han blant annet har møtt representanter for alle de folk som har diplomatisk forbindelse med Israels regjering, og hvis leder og talsmann er — den sovjet-russiske ambassadør! At millioner og atter millioner av mennesker verden over dessuten samtidig fulgte like til hans minespill på en bildeskjerm i sine egne stuer — det sier også litt om den rare, nye verden Kirken er i ferd med å tilpasse seg.

En pave-reise er en «sensasjon» — hele 2000 journalister og reportasjefolk fulgte faktisk hans minste skritt. Men under alt dette ligger jo — for ham selv og for oss andre — en dyp og vesentlig åndelig realitet. Den er det vi har villet minne «St. Olav»s lesere om i denne artikkelen.

JESUS K

Få av de emner Vatikankonsilet har tatt opp til drøftelse griper så langt og så dypt tilbake i Vestens sinn som forholdet til jødene. I to tusen år har kristenheten visst at Israel var Guds utvalgte folk, og at Guds Sønn også var Marias sønn; født, omskåret og navngitt under Pakten — av rase og arv, av miljø og oppdragelse en jøde blant jøder. Men den har også visst at den menneskenes forkastelse av Gud som fant sitt uttrykk i korsfestelsen fant sted i selve den Hellige Stad — Jerusalem. Av disse to overbevisninger har der vært trukket mange slags slutninger. Det har i århundrenes løp innarbeidet ærefrykten for paktsfolket og kjærligheten til dets åndelige arv (som også er blitt vår kristne). Men det har også ofte slått ut i en antisemittisme — et jødehat — som har sett avgrunner av grusomhet, særlig i vårt eget slektledd.

Den teksten om jødefolket og om forholdet jøder-kristne som konsilfedrene har drøftet, og som i alle sine vesentlige deler vil måtte bli vedtatt når konsilet samles igjen, slår med stor klarhet og definitiv autoritet fast respekten for og kjærligheten til Jesu folk i den kristnes sinn. Mot dette har der vært syndet ofte og grovt, selv om Kirken alltid — også under siste krig — har hatt mange ledere og talløse ukjente som har satt sine liv på spill i forsvaret for en forfulgt og ulykkelig rase.

Med sin reise til Palestina denne uke har pave Paul, som den første romerske biskop siden Peter, villet markere ikke bare Kirkens kjærlighet til Jesu folk og fødeland, men også det kristne sinns pilgrimsferd tilbake til kildene — de dypeste — såvel i vår arv som i vår tro, i vår nestekjærlighet såvel som i vårt håp for freden i verden.

For noen år siden, over et drama om «prosessen mot Jesus» av italieneren *Diego Fabbri*, møttes en overrabbiner og en katolsk prest til samtale foran publikum i Det Norske Teatret. Samtalen ble kort — de ble for enige til å kunne «diskutere». Overrabbiner *Marcus Melchior* fra København sa egentlig aftenens avgjørende og sammenfattende ord da han uttalte, at jo mer et menneske lever ekte kristendom, desto mer fjerner det seg fra antisemittismen.

Han hadde unektelig mer å si om *historien* — det som faktisk har skjedd opp gjennom århundrene. Men dette er ikke desto mindre kjernen — *prinsippet*. Og prinsipper er meget viktige. Særlig når en fatter at de uavlatelig må omsettes i nytt liv.

HVA ER DET SOM SKJER?

Pave Pauls erklæring, i den avslutningstalen som satte strek under konsilets 2. sesjon, om at han ville begi seg til Palestina, vakte berettiget oppsikt — initiativet er mildt sagt usedvanlig. Men egentlig ligger det jo i hele kirkemøtets og reformbevegelsens indre logikk, og må sees i sammenheng med den nye holdning til anderledes-troende overhodet. Hva det ikke dreier seg om, er en overfladisk og pregløs samrøring av sentimental art — katolske kristne er seg bevisst å fastholde trosannheter som

RISTUS VAR JØDE

A PROPOS PAVE PAULS PALESTINA-REISE

ikke-katolikker forkaster. Det gjelder endog forholdet til de gresk-ortodokse, som læremessig står oss så nær at konturene av en mulig gjenforening i vår tid begynner å ta form. Her vil møtet mellom pave Paul og østlige kirkeledere, først og fremst Østkirkens primas patriarken *Athenagoras* av Konstantinopel på nettopp Palestinas «nøytrale» jord være et skritt på veien. Det gjelder selv sagt enda mer forholdet til protestantene, der bare en langsiktig felles lydighet mot sannheten i kjærlighet vil kunne føre oss nærmere hverandre. For Israels folk, som i Jesus ser en av sitt folks mange åndelige lærere, men ikke Frelseren — den lovede og ventede Messias — må «enheten» med den kristne hovedkirke være en enda fjernere utopi.

Og allikevel — to tusen års kirkehistorie gjør det som i dag skjer i Vatikanet uhyre betydningsfullt også for jødefolket. Hva er det som skjer? Det som utgår fra kirkemøtet og den gjenopptatte økumeniske dialog er ikke dypest sett noe nytt. Det er gamle verdier, som levendegjøres for massene med en klarhet og en dybde de hittil savnet. Det kristne trosinnhold — Evangeliets bunnløse åndelige rikdommer — er noe som menneskesinnet har måttet erobre og tilegne seg gradvis gjennom tidsaldrene. Nettopp antisemitismens uhyrlighet viser i hvilken grad mye av det som er «fullbragt», knapt er *begynt* i hjertene. I vårt slektledd er denne prosessen gått inn i en dramatisk fase: Kirken fører igjen kristensinnet tilbake til dets første kilder.

Virkingen av dette ser vi mest umiddelbart i forholdet, ikke til Israels folk, men til våre protestantiske medkristne. Den aggressive proselytismes tid er forbi. Vi gjenoppdager hva vi aldri burde ha glemt. Den katolske kristne skal bringe troen videre, ikke ved angrep på andres tro, men ved selv stadig sterkere å bli en bærer av Kristi kjærlighet, av Kristi sannhet, som har sin egen iboende overbevisningskraft. Ved slik å legge bak seg

de ørkesløse apologetiske sammenstøt, kan katolikker og anderledes troende sammen søke til Den Hellige Skrift. Her vil de — ofte til sin overraskelse — oppdage hvor stor «den felles grunn» egentlig er, og innse at mange av motsetningene ligger mer i formen enn i innholdet. Katolikker vil lære at Gudsmysteriet kan ikke fanges inn i kompakte, juridiske formuleringer. Protestantene, som lenge så på messen som en uevangelisk ritus, begynner å godta at den jo tvert om er en dramatisk virkeliggjørelse i handling av verdier som også er dem kjære: Guds Ord og Nattverden.

OVER KRISTENDOMMENS GRENSER

Denne bevegelse av fordypet og avklart selvforståelse i den kristne verden fører i sin tur også ut over kristendommens grenser — Vatikankonsilets drøftelse av forholdet til Israels folk *måtte* melde seg i dette perspektiv, uansett de forfølgelsens redsler i gamle kristne land som har gjort den tragisk aktuell nettopp i vår levetid. «Åndelig sett er vi alle semitter,» sa pave Pius XI arg, da han første gang ble informert om nazismens raselære: Den troende kristnes sjelelige fellesskap med Israel er et faktum.

Jesus Kristus var Gud og menneske — hans menneskelige natur, såvel som hans «mystiske legeme» Kirken, har sine røtter i arven fra Abraham. For oss er Den Nye Pakt — Evangeliet — fullendelsen av Den Gamle; ikke dens motsigelse. Det Nye Testaments glade budskap kan simpelthen ikke fattes, dersom det løsrives fra den pakt Gud sluttet med Israels folk — dette inngrep i et gitt folks historie som ved Kristus fikk gyldighet for hele menneskeheten. I århundrer har Kirkens påske-liturgi holdt dette opp for oss: Kristus er paktens fullender — Han kom «ikke for å oppheve, men for å oppfylle». Den kristne eukaristi springer ut av den jødiske påskefeiring, og det har vel adskillig mening, at det er ikke minst i de tider da sansen for vår påskefeirings jødiske bakgrunn er svekket og da legfolkets fremmedhet for denne tankegang er påfallende, at anti-semitismen smitter av også på kristne.

Idet vi sørger over og soner for hva der på kristen grunn har vært ført over jødene, og åpner våre hjerter for en ny og dypere kjærlighet til dette Jesu folk, som vi skylder så bunnløse verdier, må vi glede oss over at Kirken med konsilets veldige autoritet en gang for alle avsanner den skjebnesvangre misforståelsen at jødefolket kollektivt og som sådant skulle være ansvarlig for Jesu død.

Vi må også søke et nytt og sannere forhold til jødernes fortsatte forvaltning av sin egen åndelige arv. Mange misforståelser kristne og jøder i mellom, helt frem til i dag, utgår for eksempel fra vår ensidige understrekning av det negative hos fariseerne. Noen av fariseerne svarte til den mening ordet har fått i kristen tale, Talmud skiller selv mellom gode og dårlige. Men fariseerne var først og fremst arvtagerne av *chassidim* — «de fromme» — som opprettholdt troskapen mot Guds lov og åpenbaring

(Forts. neste side)

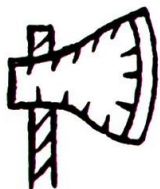

VÅR PRIMSTAV

BRETTEMESSE, 11. januar. Den hellige Brictiva var, efter navnet å dømme, en angelsaksisk jomfru, hvis liv er ukjent, og som ikke synes å ha vært æret utenfor Norge. Hennes merke var ei ku, fordi hun særlig tok seg av fjøsfolket. Noen ganger er merket en hest — derav en legende om en bonde som kjørte høy hjem på helgedagen — hesten brakk benet!

TJUGENDDAG JUL, 13. januar. Etter bondens kalender skulle emnetre hugges ved denne tid — derfor er merket en øks. På enkelte staver finner en øksen på 20. januar.

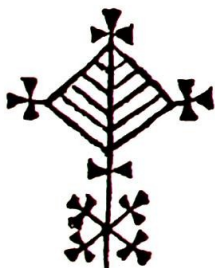

PÅLSMESSE, 25. januar. Til minne om apostelen Paulus' omvendelse foran Damaskus (Apostlenes Gjerninger 9, 3—9). Apostelens rette symbol er sverdet (han ble halshogd i Tre Fontane ved Rom). Sverdet er blitt til en bue, og dagen kaltes «Pål med bogjen». Er det klart den dagen, blir det godt vær det året.

KYNDELSMESSE, 2. februar. Maria lysmesse eller renselsesfest. På denne dagen ble kirkelysene innviet. En regnet med at ved kyndelsmesse måtte ennå halvparten av krøtterforet være i behold.

Det vakre merket er vel ment å skulle forestille en kandelaber, slik som vi fremdeles ser dem, med brennende vokslys, i mange av våre katolske kirker.

BLÅSMESSE, 3. februar. Den hellige Blasius var biskop i sin fødeby, Sebaste i Lilleasia. Da keiser Licinus lot de kristne forfølge, rømte han ut i marken, hvor ville dyr ble hans venner, inntil han ble grepet og martyrisert. Våre forfedre oppfattet navnet som forbundet med blåsten: Er det vind den dagen, blir det mye blåst det året. Det skal «blåse liv i» alle ormer — figuren er kanskje en orm.

AGOTMESSE, 5. februar. Den hellige Agatha var født på Sicilia, ble anklaget for å være kristen, pint og martyrisert 5. februar år 251. Sagnet sa hun ble børstet til døde — pikene måtte ikke børste håret den dag. Andre sa hun ble ett opp av mus i fangenskapet — tegnet for dagen er en mus.

DOMINIKANERNE I NORDEN SAMLET TIL STUDIEUKE

Et kvart hundre dominikanerpatres som virker i ordenens klostre i Stockholm, Lund, København, Helsingfors og Oslo har i dagene 2.—7. januar vært samlet til en studieuke i St. Dominikus Kloster i Oslo, under ledelse av provinsialen for ordenens Paris-provins pater *Joseph Kopf*.

I alt er det 31 dominikanere som er virksomme i de nordiske land, og hvert annet år samles de til en knapp ukes konsentrert informasjon og drøftelse av både teologisk og pastoral art, i ett av de nordiske klostre, som regel med en kjent teologisk kapasitet som kursleder. Tidligere har blant andre konsilekspertene pater *Yves Congar* og *M. D. Chenu* forelest. I år har emnet «Dominikanernes virksomhet i lys av tidens teologi og det II. Vatikankonsil» vært behandlet av en av Frankrikes og Vatikankonsilets ledende spesialister i pastoralteologi, pater *A. M. Liégé*.

I tillegg til forelesningene har deltakerne i studieuken dessuten drøftet utviklingen av en nordisk preget og tilpasset katolsk liturgi og sakramentsforvaltning, innenfor den vide rammen av muligheter som konsilets dekret om liturgien nå åpner.

under fremmedveldet før Kristi fødsel. De var den inderliggjorte, åndelige religions menn, rede til å gi sine liv for *kiddush hashem* — Guds navns helligholdelse. For dem var Guds vilje én gang for alle virkeliggjort i Loven, og i motsetningen mellom deres troskap mot bokstaven og Jesu nye, personliggjorte åpenbaring av Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, ligger kanskje religionshistoriens aller største tragedie. Men hva der også på deres grunn ble skapt av åndsverdier — det har vi nettopp i år en god anledning til å stifte bekjentskap med: Den berømte jødiske filosofen *Martin Buber's* tankevekkende lille skrift «Menneskets vei etter den chassidiske lære» er nettopp kommet i norsk oversettelse. Over disse sidene, utmerket innledet av en luthersk teolog, professor *Johan B. Hygen*, fatter en at mye av det gode hos fariseerne har vært virksomt i jødiske samfunn frem til i dag: Deres sterke familiefølelse, deres samhold, deres strenge, åndelige målsetninger.

Det er på denne bakgrunn at det kristne Vesten skylder Israels folk mer takknemlighet, kjærlighet, respekt og anger enn noen kan nevne. Vi ville, som kristne, være uærlige dersom vi la skjul på at vår bønn for dem ikke bare gjelder deres jordiske velferd og fred, etter så endeløse lidelser, men også at de må få kjenne og elske sin korsfestede Messias. Men denne bønn og omsorg hører hjemme i vår nestekjærlighet og vårt håp — bare der. I omgang, i felles studium av Skriften, i felles tjeneste av den menneskelige families åndelige og materielle behov har jøder og kristne meget å lære av hverandre, meget å gi hverandre. Det er dette paven og konsilet vil understreke med en gestus og en proklamasjon alle kan forstå. Historiens Herre, som så sterkt og merkbart har preget både Israels og Vestens åndelige skjebne, kjenner alene tiden og veien frem mot enheten. Men i ventetiden må vi virke i kjærlighet — «mens der ennå er dag».

En evangelisk-katolsk kirke?

AV PATER FINN D. THORN

Følgene av at den katolske kirke i sin tur, efter årtiers nølen, har kastet sin tyngde inn i de kristne enhetsbestrebelse i vår tid, synes foreløbig uoverskuelige. En bevegelse er igang som i løpet av bare et par år allerede har gjort virkelig hva ingen trodde mulig på ennå et halvt århundre, og som nær sagt måned for måned forandrer verdens-kirkens åsyn. Ennå er de kristnes enhet i én kirke en fjern realitet. Hvordan skal den kunne fremmes? Pater Thorns artikkel analyserer en av de veier utviklingen kan komme til å ta.

Av den moderne nytestamentlige forskning fremgår det med stadig større klarhet at Kristi kirke er en synlig realitet. Selv en så lite katolsk innstillet teolog som *Emil Brunner*, uttaler at «tanken om den usynlige kirke er fullstendig fremmed for Det nye testamente». Men da reiser spørsmålet seg: Hvor er i dag denne Det nye testamentes synlige kirke? Svaret kan ikke bli at alle de synlige kirkesamfunn til sammen utgjør Kristi kirke, for da står vi overfor en kirke som intet har å gjøre med den kirke som vi møter i Skriften. En slik innbyrdes splittet kirke kan ikke være den kirke som Det nye testamente omtaler som Kristi legeme, for der kan ikke være flere Kristi legemer. Ifølge Skriften hører enheten med til kirkens vesentlige kjennetegn: «Det er ett legeme og én Ånd, likesom dere ble kalt med ett håp da kallet kom til dere; én Herre, én tro, én dåp; en Gud og alles Far.»

I stedet for å være ett i den ene synlige kirke som er Kristi legeme, er de kristne i det tyvende århundre skilt i tre store grupper: den romersk-katolske kirke, en ikke-romersk kirke — den ortodokse —, og kirkesamfunnene utgått fra reformasjonen. Den romersk-katolske kirke og den ortodokse kirke står på samme felles apostoliske grunn, slik at en gjenforening mellom dem ikke er ren utopi, men ligger innenfor det vi kan håpe og vente en gang vil skje. Å tale om gjenforening mellom den katolske kirke og reformasjonskirkene stiller oss derimot overfor ganske andre og — menneskelig talt — nesten uoverstigelige vanskeligheter. Kanskje den største vanskelighet hittil har vært at de protestantiske kirker ikke engang har villet høre tale om noen gjenforening med den romersk-katolske kirke, og den katolske kirke selv har stillet slike betingelser for en «tilbakevendning» til den, at noen praktisk løsning på spørsmålet syntes utelukket.

Er spørsmålet dermed låst fast for bestandig, slik at en synlig kirke som omfatter alle kristne forblir en utopi? Det kan ikke være mulig, for det ville bety å godta at Det nye testamentes kirke har opphørt å være en realitet. Men hvis den fremdeles eksisterer, så må den alltid ha eksistert, for — som Berdiaeff så karakteristisk har formulert det — «hvis den ikke alltid har vært til, hvis den ikke kan føre sin opprinnelse tilbake til Jesus Kristus selv, så betyr det at den aldri vil bli til.» Nu hevder som kjent såvel den romersk-katolske som den ortodokse kirke, hver for seg, at de er den kirke som ubrutt kan føre sin opprinnelse tilbake til Jesus Kristus og hans apostler. M.a.o. at det er i disse kirker vi i dag må søke Det nye testamentets kirke, slik at en synlig enhet mellom alle kristne bare kan virkeliggjøres i forening med dem. Men da blir det første skritt til en forenet kristenhet at den romerske og den ortodokse kirke blir en katolsk kirke.

Det er — som sagt — dette som vi tør tro ligger innenfor mulighetens grenser.

HVA MED PROTESTANTENE?

Men hvordan forholder det seg nå egentlig ut fra dette med mulighetene for at også den protestantiske kristenhet skal finne sin plass innenfor en slik katolsk enhet? Svaret avhenger av hvilken form for synlig enhet der tas sikte på. Hvis enheten skal komme i stand ved at den ortodokse og den protestantiske kristenhet helt enkelt går opp i den romersk-katolske kirke slik den eksisterer i dag, så er det fare for at enheten er og forblir en utopisk drøm. Mot at dette skulle være veien til enhet, taler imidlertid også alt som er skjedd innenfor den katolske kirke selv siden økumenismens gjennombrudd med pave Johannes og det 2. Vatikankonsil. Hele opplegget til konsilet går jo nettopp ut på at først må den katolske kirke selv tilpasse seg situasjonen i det 20. århundre, og dermed også dens holdning til de ikke-katolske kirker og samfunn tas opp til ny vurdering, før det kan bli tale om noen praktisk løsning av enhets-spørsmålet.

For den ortodokse kirkes vedkommende kan altså løsningen aldri bli at den i sin ytre struktur blir romersk. Den ortodokse kristenhet kommer til å beholde sine særpregede tradisjoner og sin ærverdige liturgi innenfor den katolske enhet. Men kan det også bli tale om noe lignende for den protestantiske kristenhet? Fra katolsk side er spørsmålet hittil ikke blitt viet større oppmerksomhet, og

ofte endog blitt avvist som meningsløst. Man har sett på protestantismen som en så uensartet og innbyrdes motstridende størrelse, at en «tilbakevending» til den katolske enhet bare kan skje ved at protestantiske kristne enkeltvis konverterer til den katolske kirke. At individuelle konversjoner både kan forsvares, og kan være en bydende samvittighetsplikt sier seg selv. Men dermed er det ikke sagt at de alene løser enhets-problemet. Vi skal derfor nu se litt på hvordan andre mulige veier til kristen enhet begynner å få sine talsmenn såvel blant protestanter som katolikker.

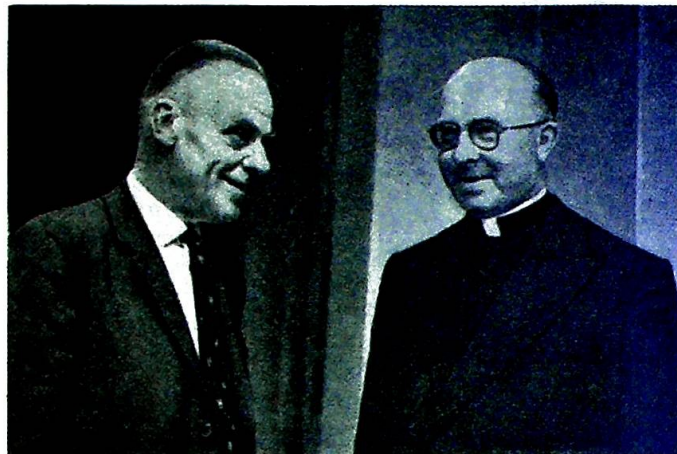
Det er i selve den lutherske reformasjons eget land at røster heves for en kollektiv gjenforening med den katolske kirke, røster som nok ennå er svake, men som kan vokse seg sterkere, og som i hvert fall fortjener å bli tatt alvorlig.

EN «EVANGELISK-KATOLSK» TRO?

I 1960 ble der i Tyskland grunnlagt et «Bund für evangelisch-katholische Wiedervereinigung», hvis første formann var den kjente lutherske teolog *Max Lackmann*, men som fra i år har en legmann, dr. jur. *Hansjürgen Knoche*, som leder. Dette Forbund for evangelisk-katolsk gjenforening har som mål å legge til rette grunnlaget for at lutherske, og andre evangeliske kirker, kan bli gjenforenet med den katolske kirke, uten å måtte oppgi seg selv som kirker. For å forberede en slik fremtidig synlig enhet arbeider forbundet for at dets medlemmer gjennom bønn og studium utdyper sin egen evangeliske tro i retning av et kirkesyn som åndelig forener dem med den katolske kirke. Forbundet har under utarbeidelse en gudstjenestearbeid, og en katekisme, som gir uttrykk for en evangelisk-katolsk tro, som det håper vil bli anerkjent av den katolske kirke. Når så tiden er moden for det, vil den ytre, synlige enhet med den katolske kirke følge som en naturlig konsekvens av denne åndelige forberedelse. Når forbundet ser frem til en slik kollektiv gjenforening med den katolske kirke så er det fordi det betrakter den katolske kirke — til forskjell fra Østens ortodokse kirke — som den som såvel i historisk, geografisk og åndelig henseende står den evangeliske kristenhet nærmest. Til dette kommer så den viktige grunn at det for evangeliske kristne — ikke minst under innflytelse av moderne evangelisk bibelforskning — blir mer og mer erkjent at selve den Hellige Skrift inneholder vesentlige katolske elementer som alene er blitt full ut bevart i den katolske kirke, og da først og fremst det apostoliske embede. Forbundet hevder derfor at prinsippet «Skriften alene» ikke er til hinder for en tilnærming til den katolske kirke, på betingelse av at man lar *alle* sider i den Hellige Skrift komme til sin rett. Ut fra dette syn må den evangeliske kristenhet lære — sies det i forbundets program — at biskopene, med innehaveren av Peters embete i spissen, har mottatt sin myndighet fra apostlene, og derfor, i Den Hellige Ånds navn, kan treffe avgjørelser som forplikter den enkelte kristnes samvittighet.

Forbundet har i løpet av få år fått tilslutning også utenfor Tyskland, særlig i Østerrike, Sveits, Holland, USA, og i Skandinavia. Foruten forbundets egne evangeliske medlemmer er det anledning for katolske og ortodokse kristne å tilhøre en «Vennekrets» av forbundet. Forbundet utgir småskrifter som behandler de problemer som melder seg i forbindelse med dets virksomhet, samt tidsskriftet «Bausteine».

Det er ennå for tidlig å uttale noe om hvor vidt forbundet vil få tilstrekkelig oppslutning om sitt program

To av verdens-øumenikkens forgrunnsskikkelser: Kirkenes Verdensråds Dr. Visser 't Hooft og Mgr. Willebrands.

til at dets idéer vil slå igjennom innenfor protestantisk kristendom. Men bare det at en slik bevegelse for evangelisk-katolsk gjenforening eksisterer i Luthers hjemland viser at et nytt klima holder på å skapes i forholdet mellom katolske og protestantiske kristne.

ET «ÅNDELIG DRAMA»

Er der tegn til at tanken om en slik kollektiv, kirkelig gjenforening vil bli møtt med forståelse fra katolsk side? Tanken er så ny, og reiser så mange både teologiske og praktiske problemer, at det ennå er vanskelig å uttale seg om i hvilken grad dette er en realistisk vei til kristen enhet. Men noe kan dog sies, i tilknytning til de siste års begivenheter innenfor den katolske kirke. Vi har for det første opprettelsen av Sekretariatet for kristen enhet. Dets store betydning består nettopp i at den katolske kirke gjennom dette organ er kommet på talefot med de ikke-katolske kirker som kirker, noe som har resultert i at den ene protestantiske kirkeleder etter den andre har besøkt paven, og sekretariatets leder, kardinal *Augustin Bea*. En annen viktig begivenhet er observatørens nærvær på konsilet. Her er det igjen de andre kirker som kirker, som gjennom sine representanter er i nærmeste kontakt med den katolske kirke. Men kanskje det aller viktigste som nylig er skjedd er pave Paul VI's tale ved åpningen av konsilets 2. sesjon. I omtalen av konsilets målsetting pekte paven på det han karakteriserte som «konsilets åndelige drama», nemlig forholdet til de andre kristne som tror på Jesus Kristus, men som vil ikke ha den lykke å ha full kristen enhet med. Og så fortsatte paven henvendt til observatørene:

«Med ærbødighet retter vi våre ord til representantene for de kristne samfunn som er skilt fra den katolske kirke, men som har sendt observatører til denne høytidelige sammenkomst. Av hele vårt hjerte hilser vi dem velkommen, og takker dem for at de er kommet. Gjennom dem sender vi vår faderlige og broderlige hilsen til de ærverdige kristne samfunn som de representerer. — Vi høyaktet den religiøse arv de er i besiddelse av, og som vi fra begynnelsen av har felles, og som hos våre adskilte brødre delvis har gjennomgått en lykkelig utvikling. Vi gleder oss over den innsats som dyktige forskere yter ved lojalt å fremstille, og etter fortjeneste verdsette, de rike og autentiske sannheter, og det åndelige liv, som finnes hos våre adskilte brødre, for derved å skape et bedre forhold mellom dem og oss.»

BLIKK på TIDEN

«TYSTNADEN»

■ Våre lesere kan være ganske rolige: Vi skal ikke slutte oss til den utrolig frimodige og omfangsrrike fylking som med ettertrykk uttaler seg for og imot sensur eller forbud av en film som bare et lite fåtall av «menerne» selv har sett. I forbifarten kan det kanskje bare nevnes, at fullt så entydig som den stort sett har vært fremstilt fra kristent hold her i landet, er saken kanskje ikke — vi noterer for vår del at ikke bare har en faglig katolsk filmvurderingsinstans i Vest-Tyskland (som vanligvis kaller en spade for en spade) tydeligvis gitt grønt lys. I dominikanernes finske tidsskrift «Documenta» (Helsingfors) har dessuten en kyndig kritiker som pater Jean Paillard gitt Ingemar Bergmans «Tystnaden» en fengslende og i alt vesentlig positiv vurdering. Han synes at de omdiskuterte «dristige» scenene i filmen er (kunstnerisk sett) overeksponerte, men mener de inngår nødvendig i en helhet, som er Bergmans hårde dom over «hensynsløs erotikk».

I Paillards øyne er «Tystnaden» først og fremst en tragisk alvorlig utfordring, og i sin konklusjon mener han vel at kristne mennesker, snarere enn å ivre for at andre ikke skal få se filmen, bør forme en kristen bevissthet og bedømmelse overfor Bergmans anliggende:

«Nu hoppas jag bara att ingen kristen åskådare vågar tala om hädelse (gudsbespottelse). Bergman är ingen förkunnare av en färdig lära. Han kommer med frågor. Han säger hur han känner. Hans senaste verk får i kanske ännu högre grad än de föregående gälla som tankeställare. Är det Guds fel eller vårt, d.v.s. de kristnas, om krig härjar i världen, om både folk och individer har svårt att komma i kontakt med varandra, om vissa känsligare, labilare naturer dras därhän, att de söker en utväg i perversa eller åtminstone ofullkomliga former av mänsklig närhet? Motsat-

Pater Jean Paillard.

Ord som disse, uttalt av en pave den 29. september 1963, kommer uten tvil til å bli bestemmende for den videre utvikling av arbeidet for kristen enhet. Allerede nu kan vi av pave Pauls uttalelser trekke visse konklusjoner i retning av det vi ovenfor har vært inne på. Paven kan ikke tale om «de ærverdige kristne samfunn» som er skilt fra den katolske kirke, og samtidig ønske at de må forsvinne. Det paven selvsagt ser frem til er at de opphører å eksistere som adskilte samfunn. Men dermed har paven antydnet at veien til enhet må gå gjennom en kollektiv gjenforening mellom disse samfunn og den katolske kirke. Dette bekreftes ytterligere ved at paven taler om de autentiske kristne verdier de har bevart, og endog ofte utviklet i en lykkelig retning. Det kan igjen

sen till tystnad, isolering, ensamhet är språk, närvaro, ansikte — allt realiteter som kännetecknar Kristi mystiska lekamen. Förkunnar prästarna den kristna gemenskapen på ett lika gripande sätt som Bergman smärtsamt ropar ut sin känsla av ensamhet? Och vittnar de kristna genom sin livsföring om en händelse som kan uppväga Bergmans tragik? Är vår förkunnelse av hoppet aldrig naiv, aningslös, som om hoppet, den svåra dygden, inte var lika med övervunnen förtvivlan? Jag efterlyser alltså en kristen författare eller konstnär som skildrar de kristnas inbördas samhörighet med samma pregnans och täthet, som Bergman när han talar om tystnad och tomhet».

Hvilket unektelig er ord til ettertanke. Det er jo nemlig slik, at de stadige protester og alarmskrik ut fra paragrafer som selve vår kulturutvikling forlengst har gjort halvøde og kraftløse, ender med farlig å forvrenge kirke og kristne folk til noe snevert, ukyndig og maktglad i den alminnelige opinion. Sensur og forbud er ikke gode løsninger. Det dårlige og destruktive må kristne mennesker som andre kunne møte med en kyndig og overbevisende kritikk — ut fra et kvalifisert forhold til verdiene i både filmen og de øvrige kulturinstanser. Det savnes altfor ofte i Norge. Derav den forståelige karikatur av kristenmennesket: Den uavlatelig sjokkerte.

«OM. VELFERD OG KULTUR»

■ Under denne titelen skriver redaktør Jostein Nyhamar i «Aktuell» (28. desember) noen sympatiske lederbetragtninger over velstanden her i landet. Som Johan Borgen (i et vittig oppgjør med nisse-materialismen i «Dagbladet» 31. desember) og Odd Eidem (som nylig, over et 13-siders julemat-oppslag i «Aftenposten» spør seg om det var et barn eller en gris vi mintes julaften) har visst også Nyhamar fått litt tung for-døyelse midt i all julehandelen, og har tatt seg åndens tarv bekymret til hjertet. Ganske visst ikke uten den rituelt fastlagte røkelse til velferdsstaten: «Det er bare vrølehoder som finner roten til all elendighet i velferdssamfunnet». Det er jo så sant at det simpelthen fortøner seg litt overflødig, selv i romjula. Langt mer interesserer han oss med sin bekymring over temaet «ikke av brød alene». Den sosiale reising, fastslår han, var i pionerens drøm også en åndelig frigjøring. Først måtte nøden lindres, det materielle overskudd skapes. Julehandelen i Oslo har omsider overbevist ham om at dette nå visst stort sett er skjedd. Det åndelige supplement, som lenge var fremtid, står nå for tur. Ja — fremtiden er rent ut sagt inntruffet: «Nå må arbeiderbevegelsen begynne å prioritere det kulturpolitiske arbeidet».

Nå? Fremtiden forekommer oss ærlig talt å ankomme med noen årtiers forsinkelse. At folk slik skulle kunne virkelig gjøre sin frigjørelse i etapper, med vanntette skott mellom åndens og legemets behov, er nå for det første en mildt sagt rar tankegang — tyve—tredivte års mat, bolig og lønnsatser,

ikke bety annet enn at disse verdier må bli bevart innenfor den enhet med den katolske kirke som paven håper engang vil bli en virkelighet.

Slik begynner vi å skimte konturene av én katolsk kirke, som også omfatter de kristne former og verdier som representeres av den evangeliske kristenhet. Er tanken om en slik fremtidig evangelisk-katolsk kirke en utopi? Nei, et håp — det tør vi slutte av pavens egne ord — som vil vokse seg sterkere og sterkere.

Finn D. Thorn.

For dem som måtte ønske nærmere opplysning om forbundet for evangelisk-katolsk gjenforening er adressen: Bund für evangelisch-katholische Wiedervereinigung. Soest i. Westf., Thomästr. 64, I.

derne behov og sans for teater og lyrikk og Munch! Det er jo *likeløpende* behov dette, og disse lette dansetrinn på velstands-pyramiden narrer vel ikke et eneste våkent menneske til å overse den bedrøvelige *svikten* i den norske arbeiderbevegelse når det gjaldt åndens behov. Nyhamar har da vel vært i Sverige, der arbeiderne måtte kjempe seg frem til rettferd i et langt hardere og mer markert klasse-samfunn enn vårt, men der nettopp arbeiderbevegelsen *samtidig* med sin næringspolitiske oppmarsj aktiviserte arbeiderne i storslagne kulturtiltak. Den sviktende politiske interessen hos den norske ungdommen i dag — også arbeiderungdommen — har vel ikke minst sin forklaring i det åndelige vacuum den konstaterer i partiene, i det øyeblikk en beveger seg ut over næringsvettet.

«Det er på dette området arbeiderbevegelsen nå må sette inn sine ressurser og sin energi. Det skulle være en naturlig oppgave, i pakt med hele denne bevegelsens ideologi», skriver redaktør Nyhamar. Hvorpå han taler om kunst og idrett og dristighet og vilje og — millioner. Flere millioner.

Nøkkelordet er ikke desto mindre dette farlige: «Ideologi». Finnes den? Har den norske arbeiderbevegelse (eller for den saks skyld noen av de øvrige politiske partier i Norge) en dypere gjennomtenkt *verdilære* — som det nødvendige grunnlag for sitt «kultursyn». For det kan da vel ikke være det hjelpeløst seminaristiske historiesynet og de frittsvevende runde alminnelighetene i utkastet «Et kulturprogram til debatt» fra 1959 han sikter til?

EN ADVARENDE RØST

■ Deutsche Bibliothek — det vest-tyske kultursentret i Oslo hvis fine og verdibevisste formidlingsprogrammer gang på gang avtvinger respekt — innbød før jul til et møte med en merkelig mann, dr. Heinrich Grüber. De fremmøtte hørte og møtte en aldrende luthersk geistlig som har stått i røk og damp, med et sjeldent uforferdet mot, under to diktaturer — Hitlers først, Ulbrichts siden. I et meget personlig foredrag søkte han å trekke noen konklusjoner av hva han hadde opplevd i basketaket med vår tids totalitære krefter. Han hadde betalt prisen for sin erfaring, med ett av disse tyske livsløp som vi nesten ikke kan fatte slitassen i: Da hans egne barn vokste opp satt han selv i konsentrasjonsleir, og nå da hans barnebarn vokser til, er det bak en mur som skiller landsmenn og slektninger fra hverandre, midt i den gamle tyske hovedstad. Forstår egentlig vi norske, så langsinte og firkantet som vi ennå ofte er i forholdet til våre gamle fiender, summen av savn og skuffelse i et liv, som for tredve års vedkommende har betydning ufrihet og press i en eller annen form?

Grüber fant ting å glede seg over, som for eksempel at den siste krig ikke — slik som den første verdenskrig — lammte i årtier kontakten og tilliten mellom de kristne av de ulike krigførende nasjoner. Verdens kristne hadde omsider oppdaget at krigen var ikke *deres* krig. Han talte også med stor klokskap, ydmykhet og forsonlighet om forholdet til det hårdt prøvede jødefolket og de katolske medkristne og nevnte begeistret pave Johannes og pave Paul ved en av deres meningsfylte titler — *Pontifex Maximus* — som bokstavelig talt betyr «store brobyggere».

Men fremfor alt vil en minnes noen ord som fast og uredde rørte ved en ueksplodert mine i hele vår vestlige kultursituasjon. De unge i Vest-Tyskland, sa dr. Grüber, drar i dag den eldre

generasjon til ansvar for det uhyrlige som skjedde mellom 1933 og 1945, og det er rett slik. Men ungdommen glemmer at de eldre i sin bekjennelse kan stille et motspørsmål til de unge: Hvilke garantier gir så dere — Tysklands og Europas nye generasjon — for at denne tragedien aldri gjentar seg? Kunnskaper? Energi? Romantisk idealisme og overfladisk «tro på mennesket»? Tillit til levestandarden? Jeg svarer: *Det duger ikke!*

Han vet hva han snakker om — han har sett i sitt eget hjemland hvordan friheten kan være et tragisk kort og dødsdømt intermezzo mellom overgrepene mot mennesket.

Frater Candidus.

En verden

Johannes XXIII's encyklika «Fred på jorden» (1962) har gjennom to opplag av den norske oversettelsen fått en god utbredelse hos oss, og har åpnet manges øyne for samsvaret mellom Kirkens fredsinnsett og det tilsvarende arbeide hos de mange «mennesker av god vilje» som paven, foruten sine egne trosfeller, gjorde til rundskrivelsens adressater.

Vi har ment å burde gi plass for følgende innsendte artikkel fra en representant for bevegelsen «En Verden».

Pave Johannes XXIII's korte virke har maktet å snu opp ned på den holdning de fleste protestanter og konfesjonsløse har hatt til den katolske kirke; etter «Mater et Magistra» og «Pacem in terris» er den ikke lenger betraktet som reaksjonens limpinne.

Arven fra folkepaven setter imidlertid krav til hele den katolske kirken. Om hans verk skal få historisk betydning eller bare bli en episode — se, det avhenger av om hans trosbrødre følger opp etter ham. Vi har i dag store forhåpninger til katolikkene; deres internasjonale apparat gir grunn til det.

Som verdensføderalist er jeg særlig takknemlig overfor pave Johannes. Det har nemlig vært til stor glede og oppmuntring å lese «Pacem in terris», som på avgjørende punkter er helt sams med En Verdens program, og jeg formoder det derfor vil være av interesse for «St. Olavs» lesere å høre litt mer om denne organisasjonen.

Vår bærende idé har Paven gitt et godt uttrykk for: «I våre dager stiller det universelle almenvel problemer av verdensomspennende dimensjoner. De kan ikke løses på annen måte enn gjennom en offentlig myndighet hvis fullmakter, form og virkemidler også får verdensomspennende dimensjoner, slik at den kan utøve sin myndighet over hele jorden. Det er med andre ord selve den moralske orden som krever opprettelsen av en offentlig myndighet med verdensomspennende autoritet.» Denne myndighet bør bestå av et folkevalgt parlament med lovgivende makt, et utøvende organ og et internasjonalt politikorps, samt en mellomfolkelig domstol. Med dette er det ikke meningen å opprette en verdensstat, men å sørge for at mellomfolkelig samkvem ledes av lov og rett.

Vi betrakter FN som det beste utgangspunkt, og i vårt praktiske arbeid vil vi derfor søke å styrke verdensorganisasjonen så langt vi evner. Således foreslår vi tiltak som kan føre den mot våre mål. De skandinaviske lands tilbud om øremerkede tropper til FN's disposisjon betrakter jeg som en seier på denne front.

I det hele tatt vil vi søke å utvide mellomfolkelig samarbeid og internasjonal kontakt på alle vis; det tror vi er den eneste måte vi kan bidra til å fjerne denne giftige mistillit som er den største trussel mot våre idéer — som f. eks. hindrer den avrustning vi ser som betingelse for en effektiv verdensmyndig-

Menneskeheten må — i vår levetid — fatte at den er én familie, dersom den vil fjerne truslen om utsettelse.

het. Den globale En Verden-bevegelsen gjør her et godt arbeid. Den har eksempelvis propagandert for større utviklingshjelp helt siden starten etter krigen, og kanskje bidradd en smule til den alminnelige oppslutning idéen har fått.

Jeg skal ikke fortsette med å ramse opp konkrete tiltak her — og selvom jeg gjorde det, ville sikkert noen si: det er for lite, tatt i betraktning de veldige oppgaver den står overfor som tar utenrikspolitikken alvorlig. Men en forening som En Verden kan jo ikke ta stilling til alle dagsaktuelle problemer, og det har vært brukt som en dom over oss. Etter mitt syn er imidlertid nettopp dét bevegelsens styrke; En Verden er den eneste av de større fredsorganisasjoner som ikke har engasjert seg i partipolitiske stridsspørsmål. På det vis har vi motvirket den tendens enkelte venstresosialister har til å betrakte mest all aktiv fredsvilje som samlet i deres skjød. Verdensføderalistene tilbyr tvert imot et program som alle positive fredssønsker kan samle seg om, og det er hva vi trenger i dag. En Verden er da også den fredsbevegelse i Norge som har flest medlemmer, men vi trenger langt flere. Og etter pave Johannes' store encykliska tør jeg håpe på støtte fra også katolske kretser og minne om Pavens ord:

«Enda en gang oppfordrer Vi alle Våre barn til å ta aktivt del i samfunnets styre og stell og bidra til hele den menneskelige families felles beste, såvel som til deres eget lands vel. I lyset av sin tro og drevet av sin kjærlighet skal de også gjøre sitt til at samtlige landets økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske institusjoner, så langt fra å hindre menneskene i deres vekst, tvert imot letter deres vandring mot det fullkomne, såvel på det naturlige som på det overnaturlige plan.»

Björgulf Clausen.
Stud. med.

Dette bes lest av alle abonnenter!

Et innbetalingskort er vedlagt dette nummer, og konfingenten for 1964 bes vennligst innbetalt snarest.

Kortet gjelder ikke de abonnenter som har fått bladet i gave, eller som alt har betalt for i år.

ST. OLAV's eksp., Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

LITTERATUR

Teologi for alle

Cecily Hastings: Kjernepunktet i katolisismen. Oversatt av G. Wicklund-Hansen. St. Olav Forlag 1963.

Det er med takknemlighet og glede man hilser Fransiskus-sentrums initiativ, når det nu går i gang med en virksomhet som i alt for lang tid har ligget i dvale blant norske katolikker: Vi trenger flere katolske småskrifter av kvalitet. Her får vi ett som kan være nyttig for alle som ønsker å fordype seg i sin egen tros læresetninger og å gjøre dem kjent for andre. Cecily Hastings «Kjernepunktet i katolisismen» kunne visstnok ha fått titelen Kjernepunktet i kristendommen, for den fremstiller ikke katolisismen som en «konfesjon» i forhold til andre kristne konfesjoner. Boken fremstiller katolisismen uten å polemisere, og den går så dypt ned i kjernen at den for det aller meste beveger seg på det plan som er det felles trogrunnlag for vårt alminnelige kristenliv.

Dette lille essay er ikke å henregne under kategorien «apologetikk» — ikke en gang i ordets beste mening: Her gis ikke noe direkte forsvar for troen, eller noen vei til troen, ut fra fornuftens ressurser. Nei, dette er teologi — dette være sagt uten å skremme noen, ettersom det gjelder en lett tilgjengelig teologi, og for å understreke at forfatteren tar sitt utgangspunkt i Guds Åpenbaring, og at hele hennes forsett er å finne tråden og sammenhengen i det Gud selv har å si om seg selv og om oss, slik at vi bedre kan forstå det og gi det en hjerteligere tilslutning. Det er dessuten en teologi som er mindre interessert i den høye spekulasjon enn i en faktisk avlesning av Guds plan i menneskehetens historie. Det kan muligens, her og der, bli litt krevende lektyre, men det er møyen verdt, og så er det så velsignet kortfattet!

Th. P.

INNGÅTT TIL REDAKSJONEN:

Birger Christofferson: «Sakrament. En roman-analys» (over Sven Stolpes «Sakrament»). Zindermans Förlag, Göteborg 1963. 95 s.

PASTOR d'AUCHAMPS ROMREJSER 1964

26. Gruppe
11.—28. Maj 64
Rom—Assisi
18 dage d.kr. 950

27. Gruppe
29. Juni—21. Juli 64
Ravenna—Rom—Assisi
23 dage d.kr. 1200

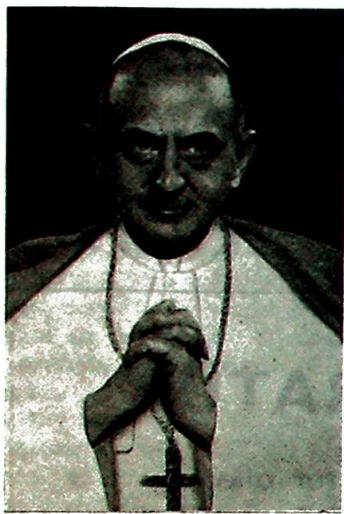
28. Gruppe
13.—31. Juli 64
Rom—Assisi
19 dage d.kr. 1000

29. Gruppe
7.—25. Sept. 64
Rom—Assisi
19 dage d.kr. 1000

Alle reiser udgaar fra København.

Den 28. Gruppe ledes af den norskatalende sognepræst ved den katolske kirke i Haugesund, dr. G. Yranken.

Program og alle oplysninger: Revisor E. Schwartz, Farimagsgade 18, Kbh. Ø.

PAVE PAUL VI'S JULEBUDSKAP 1963

I sitt første julebudskap til menneskeheten beskjefteget pave Paul VI seg inntrengende med fredens sak og ansvaret for utviklingslandene, og kom tilslutt også inn på hensikten med sin reise til Det Hellige Land. (Vatikanet bruker konsekvent denne «nøytrale» og tidløse betegnelsen, for både slik, og på enhver annen tenkelig måte, å unngå mistanken om en politisk stillingtagen i striden mellom staten Israel og de arabiske landene.) Paven, som over såvel Vatikan-kringkasteren som i det italienske fjernsyn nådde millioner av lyttere og seere Lillejulaften, rettet en inntrengende bønn til «alle mennesker av god vilje» om å elske og fremme freden og kjærligheten menneskene i mellom. Særlig understreket han det vennsinn og den broderlige solidaritet vi i overskuddslandene må føle med verdens unge folk, i deres kamp med ofte overmenneskelige problemer. Den kjærlighet som Kristus tente mellom menneskene, sa pave Paul, må vokse

inntil den makter å fjerne nødens skjensel fra den menneskelige familie.

I et avsnitt der han særlig vendte seg til de nye, selvstendige nasjoner i de tidligere koloniland, ønsket paven dem tillykke med deres inntreden i de frie folks brorskap og med strevet for å virkelig-gjøre siviliserte og menneskeverdige kår for sine befolkninger. Han minte om de katolske misjoners aktive og betydelige medarbeiderskap i denne utvikling, og uttrykte håpet om at misjonærene alltid måtte være velsette der hvor de virket, nå da brorskapet har tatt formynderkaps plass.

Om verdensfreden uttalte pave Paul ikke bare sine håp og ønsker, men også sin dype bekymring. Idag, fastslo han, hviler freden ikke så meget på folkenes

Norges Brannkasse
betyr trygghet

faktiske vennskap for og tillit til hverandre som på frykten — skrekken for morderiske våpen som, dersom freden blir brutt, gjør det mulig å sende hele menneskeheten i undergangen. Hvordan kan vi feire en gledelig jul med en slik trusel hvilende på oss? sa paven, og mente de ansvarlige for folkenes politikk til å «stille seg som grunnproblem fredens bevarelse». Ikke den falske fred, som lovprisen av en hyklerisk propaganda og bare tar sikte på å dysse mot-

Blaise Pascal

TANKER

Innb. kr. 9,75

OLAF NORLIS FORLAG

ST. JOSEFS FORENINGEN

Kapellmøte 8. jan. kl. 20 i Biskopens kapell. 15. jan. møte i klubblokalet kl. 20 med kåseri av Aksel Wennberg.

Alle katolske menn hjertelig velkommen.

 KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

St. Hallvard Kameratklubb

har møte hver torsdag kl. 19.30 i Urtegt. 29, Oslo. Tlf. 68 08 68.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68.

Kontortid 12—13 hver dag unntatt lørdag.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

 SHHELL

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammerfest
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia kirke		
St. Franciskus Hosp.	}	Lillestrøm
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tromsø
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs Kirke,	}	Trondheim
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinikk		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 41 79 80

standeren i søvn mens en selv forbereder krigen. Ikke den falske fred, som bare bygger på en usikker maktbalanse mellom stridende materielle interesser, eller på drømmen om å bli den dominerende stormakt i verden.

Hvorfor samles ikke menneskene om freden? spurte paven. Fordi de er splittet i grunninnstillingen til livet og verdiene. Kristi komme har her en mening som vi må virkeliggjøre i tro: Å samle menneskene i forholdet til deres Gud og Skaper.

Om hensikten med sin Palestina-reise sa pave Paul blant annet: «I Vår egen tro vil Vi inneslutte hele Kirkens tro, og som Peter ved Cæsarea Filippi vil Vi si til Jesus: Ja, Herre, du er den levende Guds Sønn!» I reisen ville han legge sin søken og sitt håp for de kristnes enhet, og fare frem «med gode tanker for alle jordens folk, de som står oss nær og de som er oss fjerne». Han ville, sa paven, gjerne se og hilse med respekt og hjertelag «alle de jeg møter på min vei, det være myndigheter, befolkninger, pilgrimer eller turister» — men uten å la seg oppholde i sitt egentlige forsett: Valfarten til evangeliets hellige steder. På denne bønnens reise ville han også be om Guds tilgivelse for sin personlige svikt og svakhet, og slik fatte mot til å nedbe barmhjertighet, fred og velferd over menneskene. Med disse ord meddelte pave Paul tilslutt «byen og verden» sin apostoliske velsignelse.

PIUS XII OG JØDENE

I debatten om Rolf Hochhuths drama «Der Stellvertreter», der forfatteren retter en fryktelig anklage mot pave Pius XII for å ha unnlatt å protestere mot nazismens utryddelse av jødene, har en uttalelse av den danske over-rabbiner dr. *Marcus Melchior* vakt betydelig oppsikt. Melchior beklager at dramaet har ødelagt for den spontane forsonlighet mellom jøder og katolske kristne som har utviklet seg i den senere tid. Melchior angriper skarpt angrepet på Pius XII som virkelighetsfjernt fra forfatterens side, og beklager at det inntreffer nettopp mens den kristne hovedkirke høytidelig vil proklamere jødefolket uskyldig, som kollektiv, folk og rase betraktet, i Jesu død. En slik erklæring, sa over-rabbineren, vil bety en revolusjon i forholdet mellom Kirken og Jødedommen, og det er synd at Hochhuths skuespill faktisk har kastet en skygge over dette forsoningsverket.

«I hans drama», uttalte Melchior, «virker det dessverre som om Pius XII var den hovedskyldige, for når de egentlige skyldige får en medskyldig av et så fornemt format, blir han unektelig hoved-

mannen. Det er merkelig å se så harde anklager fremsatt fra hold som ellers tillegger pavens makt og innflytelse ingen som helst betydning.»

«Når en bebreider Pius XII at han ikke påvirket Hitler ved å lyse Tyskland i interdikt eller ved å presse ham, gjennom de tyske katolikker, må en vite å veie de faktiske muligheter, sa Melchior videre. En pavelig formaning kunne bare ha hensikt og virkning overfor et menneske med normale reaksjoner. Hitlers sadistiske fremferd mot de sammensvorne fra 20. juli 1944 viser imidlertid, hevder rabbineren, at en pavelig protest bare kunne ha bevirket at der til seks millioner myrdede jøder kunnet vært føyet seks millioner myrdede katolikker.» (KNA)

KATOLIKKENE I ENGLAND

Tallet på katolikker i Storbritannia øker. Ifølge en oversikt i den nye offisielle årbok «Catholic Directory» for 1964 er der i England og Wales nå 3 827 000 katolikker. Det betyr en fremgang på 100 500 fra forrige år. Legger en til tallet på katolikkene i Skottland blir resultatet 4 626 150. Tallet på elever

i de katolske friskoler stiger også, og er nå 741 285. Nedgang viser imidlertid tallet på voksen-konversjoner: 13 280, mot 14 174 ifjor. (KNA)

KRISTIANSAND S.

TAPET OG KUNST

ARTIKLER

Kristiansand S.
Tollbodgt. 15 A
Telefon 23 930

ALT I SKILT

Elektro-teknikk
Industri - Militær
Skip - Sykehus
Reklame - Varemesse

Gravør Trygve Køhn

Kristiansand S.

ARENDA

ARENDA

ARENDA FARGEHANDEL
Tlf. 2050
Engros - En detalj

J. E. PEDERSEN & CO. A/S
Arendal
Kjøttforretning
Tlf. 2360

GARTNERHALLEN
Frukt og Grønsaker En gros
Tlf. 3159 - 3208

BYGGMESTER
HANS NILSEN
Nessel 362
Arendal
Tlf. 2647

VOLKSWAGEN
O. M. LUNDE & CO.
Sentralbord: 4040

OLAV SLAATTENE
Blomsterforretning. Begravelsesbyrå
Tlf. 1958
Havstad, Arendal

SHELL — ARENDAL
Tlf. kontor 2013
Anleggstlf. 1848

ADEL ELLEFSEN
Aut. Installasjonsforretning
Tlf. 1756 — Arendal — Tlf 1756

THS. LØVOLD
Grunl. 1886 — Tlf. 1173, 1495
Maling - Tau - Duk - Koster og børster
Skibsrekvisita - Malerverer
Engros og en detalj

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

HØYESTERETSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVN. 4 - OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo

Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

**Til daglig
nytte
og glede**

Omslag til
TELEFONKATALOGEN
i florentinsk
lærplastikk med
dekorative preg.

Ensfarget kr. 15.—
Flerfarget kr. 18.—

Vi sender også pr.
postoppkrav.

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

WISBECH

MAJORSTUA - OSLO

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ERLING MOE

God fisk

A-S NORSK MEDICINSK
VAREHUS

Oslo

Trondheim

Gralligani

STORTINGSGT. 22
NEDRE SLOTTSGT. 25
OSLO